

Огляд даних про стан здійснення правосуддя у 2022 році

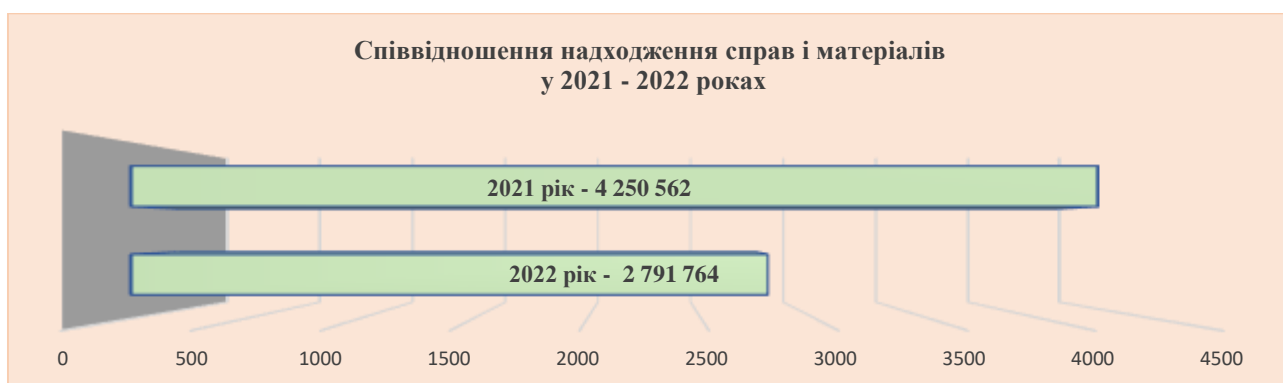
Повномасштабна військова агресія зі сторони російської федерації, яка розпочалась 24.02.2022, і спричинені нею значні пошкодження критичної інфраструктури, суттєво вплинули на функціонування судової влади в Україні в цілому та зокрема на стан здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами, що відобразилось на стані їх обліково-статистичної роботи.

Протягом 2022 року за розпорядженнями Голови Верховного Суду змінено (передано) територіальну підсудність 135 місцевих та апеляційних судів у зв'язку із неможливістю здійснювати правосуддя під час воєнного стану, з них відновлено територіальну підсудність справ 50 місцевих та апеляційних судів.

На кінець 2022 року змінено (передано) територіальну підсудність справ 169 місцевих та апеляційних судів (з урахуванням судів, підсудність яких передано протягом війни, у період з 2014 по 2022 рік – 84 місцевих та апеляційних судів АР Крим, Донецької та Луганської областей), що становить понад 22 відсотки або більше п'ятої частини від загальної кількості місцевих та апеляційних судів.

За даними судової статистики упродовж 2022 року до місцевих та апеляційних судів надійшло на розгляд 2 791,8 [4 250,6]¹ тис. справ і матеріалів, що на 34,3 відсотків менше ніж попереднього 2021 року.

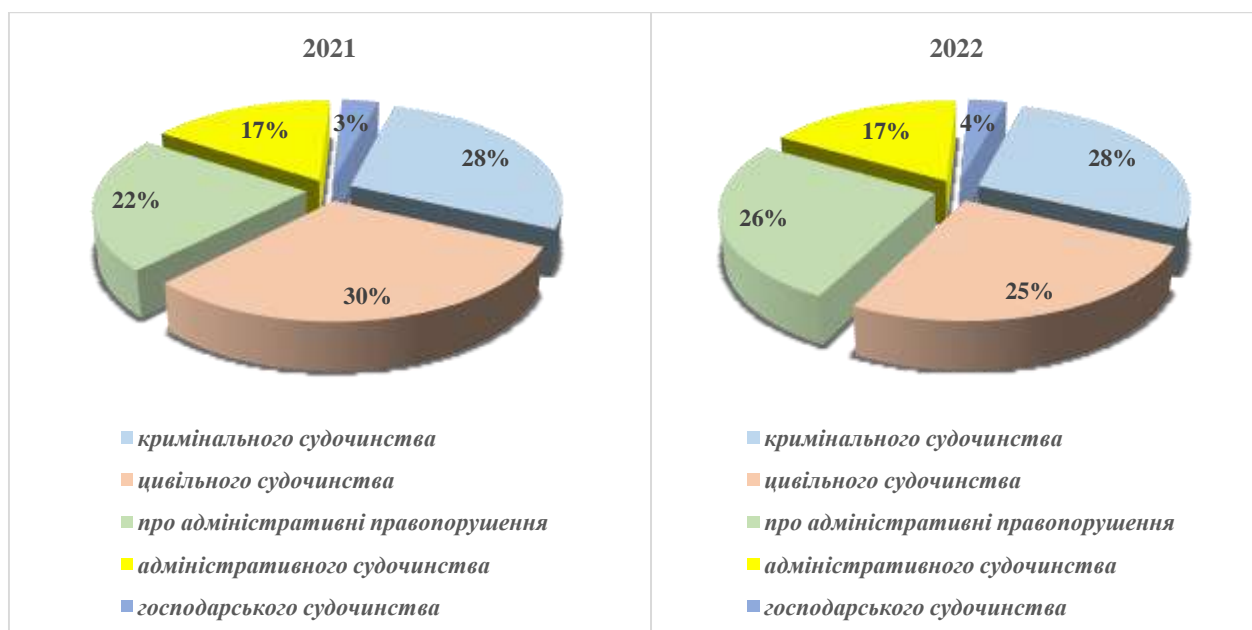

¹ Тут і далі по тексту у квадратних дужках зазначені дані за 2021 рік

**Надходження до місцевих та апеляційних судів справ і матеріалів
у 2021-2022 роках, тис.**

Справи і матеріали	2021	питома вага, %	2022	питома вага, %	Темпи приросту (+/-)
кримінального судочинства	1 183,3	27,8	776,0	27,8	-34,4
<i>клопотання, скарги, заяви під час досудового розслідування, у тому числі негласні слідчі дії (слідчі судді)</i>	891,0	21,0	551,6	19,8	-38,1
<i>питома вага від загальної кількості кримінального судочинства, %</i>	75,3		71,0		
<i>кримінального провадження</i>	170,8	4,0	129,0	75,5	-24,5
цивільного судочинства	1 285,2	30,2	709,3	25,4	-44,8
про адміністративні правопорушення	938,5	22,1	726,6	26,0	-22,6
адміністративного судочинства	702,2	16,5	483,8	17,3	-31,1
господарського судочинства	141,5	3,3	96,1	3,4	-32,1
Усього	4 250,6	100,0	2 791,8	100,0	-34,3

**Структура надходження справ і матеріалів до місцевих та апеляційних судів
у 2021-2022 роках**

Як свідчать наведені дані, в 2022 році серед справ і матеріалів, що надійшли до місцевих та апеляційних судів, доля справ і матеріалів кримінального судочинства складає 28% [28%], адміністративного судочинства 17% [17%], цивільного судочинства 25% [30%], господарського судочинства 4% [3%], про адміністративні правопорушення 26% [22%].

Середньомісячне надходження справ і матеріалів які надійшли до місцевих та апеляційних судів у 2022 році склало 232 647 одиниць що на 121 567 справ і матеріалів або 34,32 % менше ніж у попередньому звітному періоді.

Порівняно з попереднім звітним періодом кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді в місцевих та апеляційних судах змінилася у сторону зниження.

Загальна кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді в місцевих та апеляційних судах у 2022 році, з урахуванням залишку нерозглянутих справ на початок звітного періоду, становить:

Суд	Вид судочинства	2021	2022	Динаміка 2021/2022
А	Б	1	2	3
місцеві загальні	усього, з них:	3 585 213	2 520 727	-29,69%
	кримінальне судочинство	1 079 113	747 541	-30,73%
	адміністративне судочинство	48 366	32 301	-33,22%
	цивільне судочинство	1 477 533	959 276	-35,08%
	адміністративні правопорушення	980 201	781 609	-20,26%
апеляційні (загальні)	усього, з них:	387 102	253 398	-34,54%
	кримінальне судочинство	247 224	148 183	-40,06%
	цивільне судочинство	108 378	78 738	-27,35%
	адміністративні правопорушення	31 500	26 477	-15,95%
окружні адміністративні	адміністративне судочинство	635 664	537 963	-15,37%
апеляційні адміністративні	адміністративне судочинство	164 469	132 206	-19,62%
місцеві господарські	господарське судочинство	145 666	114 076	-21,69%
апеляційні господарські	господарське судочинство	34 865	24 298	-30,31%
Усього		4 952 979	3 582 668	-27,67%

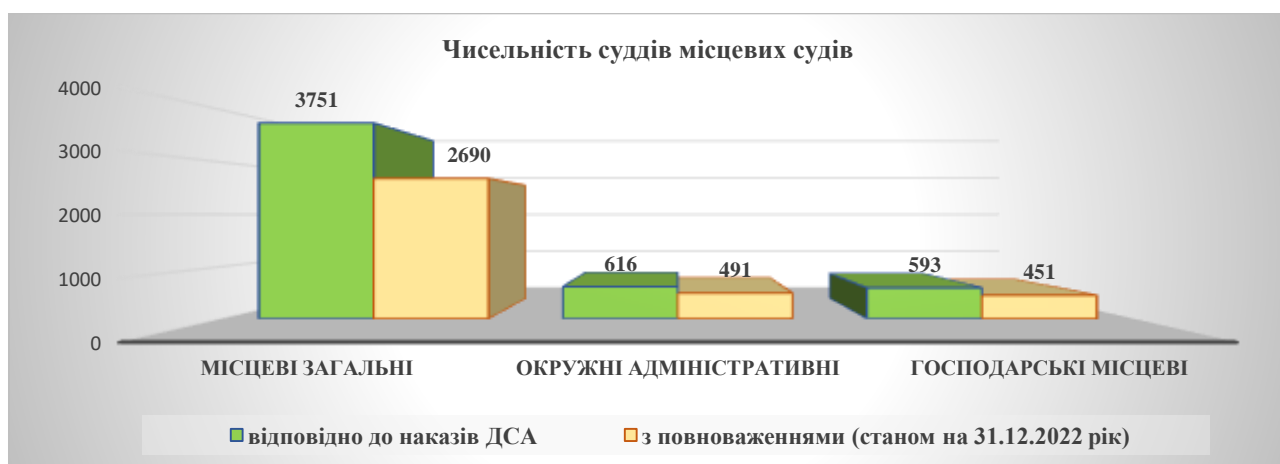
Кількість суддів, які в 2022 році здійснювали правосуддя, становить 70,6 відсотків від кількості, встановленої наказами ДСА України.

Так, чисельність суддів, визначена наказами ДСА України становить 6 278 суддів, а кількість суддів, які в 2022 році здійснювали правосуддя – 4 434 [4 842] судді. Отже, станом на 31.12.2022 кадровий дефіцит суддів у місцевих та апеляційних судах які здійснювали правосуддя, становить 1 844 судді, що сприяє збільшенню навантаження на суддів, які мають повноваження, негативно впливає на оперативність та якість розгляду справ, призводить до зростання кількості невирішених судових справ.

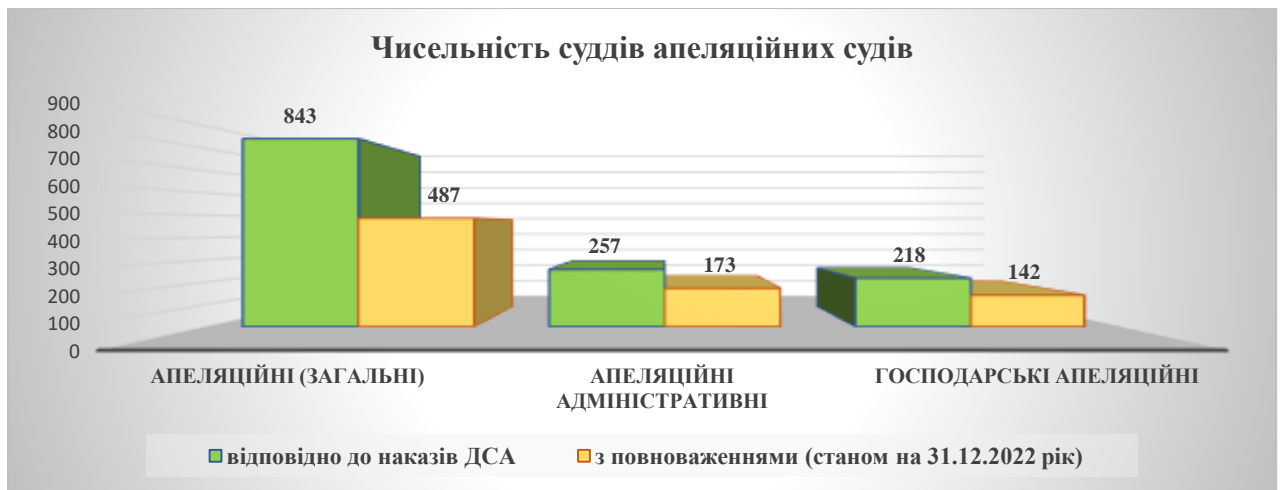
Чисельність суддів місцевих і апеляційних судів

(* без врахування даних 169 місцевих та апеляційних судів, підсудність справ яких змінено, станом на 31.12.2022)

суди	кінець 2021 року			кінець 2022 року		
	кількість суддів			кількість суддів		
	відповідно до наказів ДСА	мали повноваження щодо розгляду судових справ	%	відповідно до наказів ДСА	мали повноваження щодо розгляду судових справ	%
місцеві загальні	4344	3004	69,2	3751	2690	71,7
апеляційні	964	553	57,4	843	487	57,8
окружні адміністративні	633	505	79,8	616	491	79,7
апеляційні адміністративні	257	174	67,7	257	173	67,3
господарські місцеві	619	459	74,2	593	451	76,0
господарські апеляційні	218	147	67,4	218	142	65,1
Усього	7035	4842	68,8	6278	4434	70,6

	місцеві загальні	окружені адміністративні	господарські місцеві
кадровий дефіцит, од	1061	125	142
кадровий дефіцит, %	28,29%	20,29%	23,95%

	апеляційні (загальні)	апеляційні адміністративні	господарські апеляційні
кадровий дефіцит, од	356	84	76
кадровий дефіцит, %	42,23%	32,68%	34,86%

Середнє надходження справ і матеріалів на одного суддю за рік в місцевих та апеляційних судах у 2022 році по Україні (які мали повноваження щодо розгляду судових справ) становить 630 [878] одиниць.

В місцевих та апеляційних судах середнє надходження справ і матеріалів на одного суддю за рік у 2022 році (які мали повноваження щодо розгляду судових справ) становить:

Суди	Надходження справ і матеріалів	Кількість суддів, які мали повноваження щодо розгляду судових справ	Середній по Україні показник надходження справ і матеріалів на одного суддю за рік (одиниць)
А	1	2	3
місцеві	2 459 100	3 632	677
апеляційні	332 664	802	415
Усього	2 791 764	4 434	630

Упродовж 2022 року місцевими та апеляційними судами розглянуто 2 898 032 [4 079 617] справ і матеріалів. Що на 1 181 585 одиниць (28,96%) менше ніж у попередньому звітному періоді.

Із них, порівняно з 2021 роком розгляд кримінальних справ знизився на 34,86%; адміністративних справ знизився на 14,16%; цивільних справ знизився на 36,96%; господарських справ знизився на 30,74%; справ про адміністративні правопорушення знизився на 20,55%.

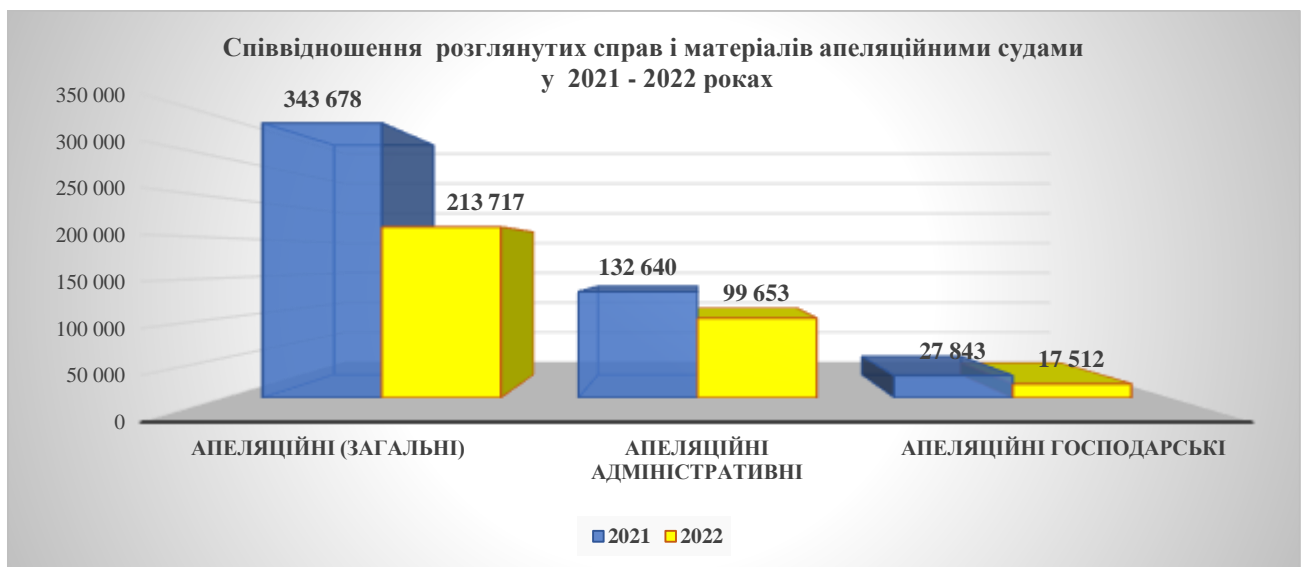
Кількість справ та матеріалів які були розглянуті протягом 2022 року в розрізі місцевих та апеляційних судів наведено у таблиці:

Розгляд місцевими та апеляційними судами справ і матеріалів в 2021-2022 роках

Суд / судочинство	Розглянуто		
	2021	2022	Темпи приросту, % (+/-)
місцеві суди	3 575 466	2 567 150	-28,20
адміністративного судочинства	496 093	440 054	-11,29
господарського судочинства	111 041	78 681	-29,14
кримінального судочинства	945 395	633 057	-33,04
цивільного судочинства	1 140 068	714 946	-32,29
про адміністративні правопорушення	882 859	700 412	-20,67
апеляційні суди	504 161	330 882	-34,37
адміністративного судочинства	132 640	99 653	-24,87
господарського судочинства	27 843	17 512	-37,10
кримінального судочинства	234 692	135 703	-42,18
цивільного судочинства	81 389	55 027	-32,39
про адміністративні правопорушення	27 597	22 987	-16,70
Усього	4 079 627	2 898 032	-28,96

Загальна кількість справ і матеріалів, за видами судочинства та інстанційності, розглянутих місцевими та апеляційними судами у 2022 році в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року, становить:

Суд	Вид судочинства	2021	2022	Динаміка 2021/2022
А	Б	1	2	3
місцеві загальні	усього, з них:	3 005 061	2 071 925	-31,05%
	кримінальне судочинство	945 395	633 057	-33,04%
	адміністративне судочинство	36 739	23 510	-36,01%
	цивільне судочинство	1 140 068	714 946	-37,29%
	адміністративні правопорушення	882 859	700 412	-20,67%
апеляційні (загальні)	усього, з них:	343 678	213 717	-37,81%
	кримінальне судочинство	234 692	135 703	-42,18%
	цивільне судочинство	81 389	55 027	-32,39%
	адміністративні правопорушення	27 597	22 987	-16,70%
окружні адміністративні	адміністративне судочинство	459 354	416 544	-9,32%
апеляційні адміністративні	адміністративне судочинство	132 640	99 653	-24,87%
місцеві господарські	господарське судочинство	111 041	78 681	-29,14%
апеляційні господарські	господарське судочинство	27 843	17 512	-37,10%
Усього		4 079 617	2 898 032	-28,96%

Середній розгляд справ і матеріалів одним повноважним суддею за рік в місцевих та апеляційних судах у 2022 році по Україні становить 654 [843] одиниці.

В місцевих та апеляційних судах середній розгляд справ і матеріалів одним повноважним суддею за рік у 2022 році становить:

Суди	Розглянуто справ і матеріалів	Кількість суддів, які мали повноваження щодо розгляду судових справ	Середній по Україні показник справ і матеріалів, розглянутих одним суддею за рік (одиниць)
А	1	2	3
місцеві	2 567 150	3 632	707
апеляційні	330 882	802	413
Усього	2 898 032	4 434	654

Загальні показники кількості справ і матеріалів, розглянутих місцевими та апеляційними судами (у розрізі регіонів)

Область (регіон)	№ з/п	Розглянуто справ і матеріалів місцевими судами												
		місцеві загальні			місцеві господарські			місцеві адміністративні			Усього			
		2021	2022	дина-міка	2021	2022	дина-міка	2021	2022	дина-міка	2021	2022	дина-міка	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Автономна Республіка Крим	1													
Вінницька область	2	104 403	95 010	-9,00%	1 693	1 937	14,41%	17 620	15 322	-13,04%	123 716	112 269	-9,25%	
Волинська область	3	64 562	55 103	-14,65%	1 548	1 498	-3,23%	18 977	12 933	-31,85%	85 087	69 534	-18,28%	
Дніпропетровська область	4	281 127	244 743	-12,94%	14 879	8 122	-45,41%	29 171	28 895	-0,95%	325 177	281 760	-13,35%	
Донецька область	5	176 964	26 825	-84,84%	3 714	1 812	-51,21%	22 978	10 958	-52,31%	203 656	39 595	-80,56%	
Житомирська область	6	94 190	84 473	-10,32%	2 289	1 953	-14,68%	36 720	50 207	36,73%	133 199	136 633	2,58%	
Закарпатська область	7	77 522	77 469	-0,07%	1 543	1 417	-8,17%	8 036	7 377	-8,20%	87 101	86 263	-0,96%	
Запорізька область	8	147 548	65 624	-55,52%	5 834	4 159	-28,71%	16 533	10 525	-36,34%	169 915	80 308	-52,74%	
Івано-Франківська область	9	67 303	55 702	-17,24%	1 978	1 929	-2,48%	7 855	7 509	-4,40%	77 136	65 140	-15,55%	
Київська область	10	133 453	108 061	-19,03%	6 014	5 110	-15,03%	17 650	16 092	-8,83%	157 117	129 263	-17,73%	
Кіровоградська область	11	60 167	52 937	-12,02%	1 823	1 331	-26,99%	11 562	10 526	-8,96%	73 552	64 794	-11,91%	
Луганська область	12	64 619			2 032	500		10 286	3 993		76 937	4 493		
Львівська область	13	167 887	139 157	-17,11%	5 401	4 785	-11,41%	23 938	25 413	6,16%	197 226	169 355	-14,13%	
м. Київ	14	332 020	222 797	-32,90%	25 005	19 026	-23,91%	37 155	30 402	-18,18%	394 180	272 225	-30,94%	
м. Севастополь	15													
Миколаївська область	16	87 152	52 265	-40,03%	3 009	1 007	-66,53%	12 438	9 174	-26,24%	102 599	62 446	-39,14%	
Одеська область	17	224 713	185 859	-17,29%	6 808	5 370	-21,12%	27 859	27 031	-2,97%	259 380	218 260	-15,85%	
Полтавська область	18	118 188	123 011	4,08%	2 946	2 340	-20,57%	18 614	14 746	-20,78%	139 748	140 097	0,25%	
Рівненська область	19	73 164	59 757	-18,32%	1 922	2 003	4,21%	19 195	52 582	173,94%	94 281	114 342	21,28%	
Сумська область	20	81 465	60 343	-25,93%	2 295	1 738	-24,27%	15 385	12 697	-17,47%	99 145	74 778	-24,58%	
Тернопільська область	21	57 433	48 837	-14,97%	1 308	1 147	-12,31%	10 028	6 462	-35,56%	68 769	56 446	-17,92%	
Харківська область	22	224 294	72 751	-67,56%	7 906	3 642	-53,93%	30 959	16 252	-47,50%	263 159	92 645	-64,80%	
Херсонська область	23	86 791			2 354			9 139			98 284			
Хмельницька область	24	80 943	73 235	-9,52%	2 192	1 622	-26,00%	19 694	18 100	-8,09%	102 829	92 957	-9,60%	
Черкаська область	25	70 652	63 838	-9,64%	2 751	2 544	-7,52%	12 075	8 944	-25,93%	85 478	75 326	-11,88%	
Чернівецька область	26	55 736	53 241	-4,48%	1 779	1 758	-1,18%	6 993	6 887	-1,52%	64 508	61 886	-4,06%	
Чернігівська область	27	72 765	50 887	-30,07%	2 018	1 931	-4,31%	18 494	13 517	-26,91%	93 277	66 335	-28,88%	
Усього	28	3 005 061	2 071 925	-31,05%	111 041	78 681	-29,14%	459 354	416 544	-9,32%	3 575 456	2 567 150	-28,20%	

Область (регіон)	№ з/п	Розглянуто справ і матеріалів апеляційними судами												
		апеляційні (загальні)			апеляційні господарські			апеляційні адміністративні			Усього			
		2021	2022	дина-міка	2021	2022	дина-міка	2021	2022	дина-міка	2021	2022	дина-міка	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Автономна Республіка Крим	1													
Вінницька область	2	10 300	8 590	-16,60%				16 231	13 682	-15,70%	26 531	22 272	-16,05%	
Волинська область	3	7 518	5 870	-21,92%							7 518	5 870	-21,92%	
Дніпропетровська область	4	24 337	21 765	-10,57%	4 687	2 979	-36,44%	18 997	18 836	-0,85%	48 021	43 580	-9,25%	
Донецька область	5	16 741		-100,00%				10 468	7 129	-31,90%	27 209	7 129	-73,80%	
Житомирська область	6	9 867	8 653	-12,30%							9 867	8 653	-12,30%	
Закарпатська область	7	10 151	8 613	-15,15%							10 151	8 613	-15,15%	
Запорізька область	8	16 444	9 852	-40,09%							16 444	9 852	-40,09%	
Івано-Франківська область	9	7 404	5 691	-23,14%							7 404	5 691	-23,14%	
Київська область	10											47 088		
Кіровоградська область	11	5 711	5 192	-9,09%							5 711	5 192	-9,09%	
Луганська область	12	5 694									5 694			
Львівська область	13	16 586	13 541	-18,36%	2 520	2 035	-19,25%	22 348	19 341	-13,46%	41 454	34 917	-15,77%	
м. Київ	14	79 396	47 088	-40,69%	11 345	7 360	-35,13%	30 278	24 352	-19,57%	121 019			
м. Севастополь	15													
Миколаївська область	16	13 974	4 387	-68,61%							13 974	4 387	-68,61%	
Одеська область	17	20 902	17 772	-14,97%	2 972	1 331	-55,22%	14 867	9 565	-35,66%	38 741	28 668	-26,00%	
Полтавська область	18	9 759	10 350	6,06%							9 759	10 350	6,06%	
Рівненська область	19	5 678	4 683	-17,52%	2 402	2 041	-15,03%				8 080	6 724	-16,78%	
Сумська область	20	7 268	5 492	-24,44%							7 268	5 492	-24,44%	
Тернопільська область	21	7 239	5 659	-21,83%							7 239	5 659	-21,83%	
Харківська область	22	25 052	5 281	-78,92%	3 917	1 766	-54,91%	19 451	6 748	-65,31%	48 420	13 795	-71,51%	
Херсонська область	23	9 983									9 983			
Хмельницька область	24	8 435	7 115	-15,65%							8 435	7 115	-15,65%	
Черкаська область	25	10 122	6 820	-32,62%							10 122	6 820	-32,62%	
Чернівецька область	26	6 503	5 839	-10,21%							6 503	5 839	-10,21%	
Чернігівська область	27	8 614	5 464	-36,57%							8 614	5 464	-36,57%	
Усього	28	343 678	213 717	-37,81%	27 843	17 512	-37,10%	132 640	99 653	-24,87%	504 161	330 882	-34,37%	

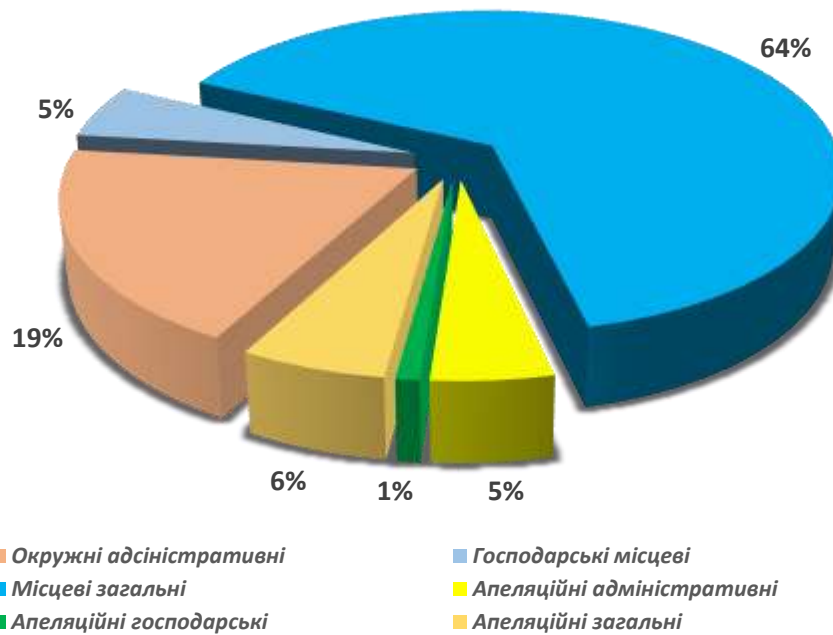
Динаміка кількості справ та матеріалів, що знаходились на розгляді в місцевих та апеляційних судах у 2021 – 2022 роках, у тому числі, які не розглянуті на кінець звітнього періоду:

	2021	2022	Темпи приросту (+/-)%
Перебувало в провадженні справ і матеріалів	4 952 979	3 582 668	-27,7
Залишок нерозглянутих справ і матеріалів на кінець звітнього періоду	873 362	684 636	-21,6
<i>питома вага від числа загальної кількості справ, що перебували на розгляді, %</i>	17,6	19,1	x
у тому числі не розглянуто понад рік	136 192	161 979	18,9

Невирішеними на кінець року залишилося 684 636 справ і матеріалів або кожна п'ята справа, що перебувала на розгляді. Також на 18,9 відсотків зросла кількість справ, які не розглянуто більше року. Ці показники є результатом тривалого кадрового дефіциту суддів (70,6 % суддів мали повноваження щодо розгляду судових справ) та особливостей судового розгляду справ місцевими та апеляційними судами визначаються виходячи з поточної ситуації в країні.

Зокрема, Рекомендації Ради суддів України від 02.03.2022 року щодо роботи судів в умовах воєнного стану передбачають можливість відкладення розгляду справ (за винятком невідкладних судових розглядів) та зняття їх з розгляду, зважаючи на те, що велика кількість учасників судових процесів не завжди мають змогу подати заяву про відкладення розгляду справи через задіяння до функціонування критичної інфраструктури, вступ до лав Збройних сил України, територіальної оборони, добровольчих воєнних формувань та інших форм протидії збройної агресії проти України, або не можуть прибути в суд у зв'язку з небезпекою для життя. А справи, які не є невідкладними, розглядаються лише за наявності письмової згоди на це усіх учасників судового провадження.

Питома вага невирішених справ і матеріалів в місцевих та апеляційних судах у 2022 році, %

Результативні показники, а саме, дані щодо строків провадження, питомої ваги розглянутих справ від справ, що надійшли у звітному періоді (темпи провадження), а також кількість справ розглянутих одним суддею:

Суди	строки провадження *,(днів)		темпи провадження**, %		кількість розглянутих справ одним повноважним суддею	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
<i>місцеві загальні</i>	57	56	97,1	101,6	1000	770
<i>апеляційні загальні</i>	35	48	98,1	99,4	621	439
<i>окружні адміністративні</i>	78	112	88,2	111,7	910	848
<i>апеляційні адміністративні</i>	61	78	92,9	99,1	762	576
<i>господарські місцеві</i>	92	129	98,2	97,6	242	174
<i>господарські апеляційні</i>	99	109	98,2	103,0	189	123
<i>місцеві та апеляційні</i>	70	89	96,0	102,0	843	654

* співвідношення показує наскільки часто за звітний період система (суд) розглядають визначений обсяг справ чи скільки часу необхідно в певній категорії справ для завершення цього обсягу;

** інформація щодо питомої ваги розглянутих справ від справ, що надійшли у звітному періоді.

Відповідно до ст. 26 Закону України "Про правовий режим воєнного стану" скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства в умовах воєнного стану забороняється. Дані свідчать про те, що у 2022 році в місцевих та апеляційних судах показники продуктивності збільшились, відсоток вирішених справ в середньому становить 102 відсотка, отже, формально, воєнний стан не вплинув на якість здійснення судочинства.